GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Algemeen Bestuur Werkvoorzieningsschap Tomingroep
Postbus 194
1200 AD Hilversum

DATUM 9 juli 2025
ZAAKNUMMER 1801213
BEHANDELD DOOR W. van den Berg
TELEFOON +31356292095
UW KENMERK IKOR-holj-25-00087
BIJLAGEN 1
BETREFT Zienswijze op conceptbegroting 2026

Geacht leden van het bestuur,

Op 9 mei 2025 ontvingen wij van u een conceptbegroting voor 2026 en de jaarstukken over 2024 van het Werkvoorzieningsschap Tomingroep (hierna: het Schap). U stelt ons, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), in de gelegenheid om een zienswijze te geven op de conceptbegroting. Met deze brief maken wij graag gebruik van die gelegenheid. In deze zienswijze gaan we in op de zorgelijke ontwikkeling van het eigen vermogen. Formeel heeft deze zienswijze betrekking op de conceptbegroting voor 2026 van alleen het Schap en niet op Tomingroep BV (hierna: de BV). In financieel opzicht zijn het Schap en de BV direct met elkaar verbonden. Als er een financieel nadeel ontstaat in de BV, wordt dit direct gevoeld door het Schap. Er volgt dan namelijk een bijdrage uit het eigen vermogen van het Schap (zolang dit toereikend is en er voldoende liquide middelen beschikbaar zijn). Daarom gaan we in deze zienswijze ook in op de financiële ontwikkelingen in de BV.

Het eigen vermogen daalt snel verder
We stellen, op basis van de in de begroting opgenomen verloopstaat (tabel 1), vast dat het Schap over 2024 een positief resultaat van circa € 2,7 miljoen heeft behaald, nadat € 3 miljoen ten gunste van het resultaat aan de bestemmingsreserve was onttrokken om de noodzakelijke bijdrage aan de BV te dekken. Het resultaat van € 2,7 miljoen voor het Schap is € 1,1 miljoen beter dan begroot, omdat de rijksbijdrage per Wsw'er aanzienlijk hoger is uitgevallen dan geraamd. Dat is het gevolg van een verhoging van het landelijke Wsw-budget ter compensatie van de cao-loonstijging, en van een veel hogere bijdrage per Wsw'er doordat het aantal Wsw'ers landelijk sneller is gedaald dan waar bij de vaststelling van het landelijke budget in 2015 voor de daaropvolgende jaren van werd uitgegaan.

Verloopstaat eigen vermogen Tomingroep BV

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eigen vermogen BV per 1/1 (x 1 mln)	€ 12,3	€ 11,6	€ 10,1	€ 6,5	€ 3,9	€ 2,5	€ 2,5	€ 2,5	€ 2,5
Resultaat BV	€ -0,7	€ -1,2	€ -3,6	€ -5,6	€ -5,5	€ -5,0	€ -4,5	€ -4,0	€ -3,5
Uittreding Weesp		€ -0,3							
Toevoeging vanuit Schap				€ 3,0	€ 4,1	€ 5,0	€ 4,5	€ 4,0	€ 3,5
Eigen vermogen BV per 31/12 (x 1 mln)	**€ 11,6**	**€ 10,1**	**€ 6,5**	**€ 3,9**	**€ 2,5**	**€ 2,5**	**€ 2,5**	**€ 2,5**	**€ 2,5**

Verloopstaat eigen vermogen Werkvoorzieningschap Tomingroep

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eigen vermogen Schap per 1/1 (x 1 mln)	€ 4,2	€ 5,5	€ 7,2	€ 10,4	€ 10,1	€ 8,7	€ 6,1	€ 3,9	€ 2,2
Resultaat Schap	€ 1,3	€ 1,7	€ 3,2	€ 2,7	€ 2,7	€ 2,4	€ 2,3	€ 2,2	€ 2,2
Aanvulling eigen vermogen BV				€ -3,0	€ -4,1	€ -5,0	€ -4,5	€ -4,0	€ -3,5
Eigen vermogen Schap per 31/12 (x 1 mln)	**€ 5,5**	**€ 7,2**	**€ 10,4**	**€ 10,1**	**€ 8,7**	**€ 6,1**	**€ 3,9**	**€ 2,2**	**€ 0,9**
Resultaat geconsolideerd	€ 0,6	€ 0,5	€ -0,4	€ -2,9	€ -2,8	€ -2,6	€ -2,2	€ -1,8	€ -1,3
Eigen vermogen geconsolideerd	**€ 17,1**	**€ 17,3**	**€ 16,9**	**€ 13,9**	**€ 11,2**	**€ 8,6**	**€ 6,4**	**€ 4,6**	**€ 3,3**

Tabel 1

In het samenwerkingscontract tussen de BV en het Schap was eerder vastgelegd dat de BV een nihilresultaat bij het Schap garandeert. Eventuele verliezen van het Schap zouden worden gereduceerd tot nul door een garantiebijdrage van de BV. Vanwege aanhoudende verliezen bij de BV is deze afspraak feitelijk komen te vervallen. In 2024 heeft het Schap voor het eerst een bijdrage van € 3 miljoen geleverd aan de BV om het vermogen van de BV op peil te houden. Deze bijdrage is onttrokken aan de bestemmingsreserve ter dekking van tekorten van het Werkvoorzieningsschap en/of de BV in de komende jaren. In de begroting van 2025 loopt deze bijdrage al verder op naar € 4,1 miljoen en in de begroting voor 2026, die u nu aan ons voorlegt, stijgt de bijdrage verder naar € 5 miljoen. In uw begroting wordt voor eind 2026 uitgegaan van een resterend geconsolideerd eigen vermogen van € 8,6 miljoen, en afgaande op uw meerjarenbegroting verwacht u dat het eigen vermogen van het Schap in 2028 of 2029 zal zijn uitgeput. Wij willen hierbij onze zorgen uiten over deze onwenselijke ontwikkeling, omdat op deze wijze de rekening van een negatief eigen vermogen bij de aandeelhouders terecht zou komen.

Oorzaken structurele verliezen

Onderbezetting op de infrastructuur

De oorzaken voor de structurele verliezen liggen bij de BV. Als één van de belangrijke oorzaken wordt opgegeven dat er sprake is van een steeds grotere onderbezetting van de infrastructuur. Eind 2024 bedroeg deze onderbezetting ruim 237 plekken. Dat is aanzienlijk, op een totale capaciteit van 921 plekken. Er zijn twee oorzaken:

- de sneller dan verwachte uitstroom van Wsw'ers (132 personen minder);
- de achterblijvende instroom van nieuwe kandidaten uit de doelgroep van de Participatiewet (105 personen minder).

Naar aanleiding van de midtermreview hebben de deelnemende gemeenten afgesproken een nieuwe visie te ontwikkelen op de rol van een sociaal ontwikkelbedrijf, en uiteindelijk toe te werken naar een toekomstscenario voor Tomin. Tot het moment dat de uitgewerkte visie gereed is, verzoeken wij de Tomin groep voor de meerjarenbegroting uit te gaan van een realistische in- en uitstroom.

Doorlichting van de bedrijfsvoering naar aanleiding van het achterblijvende operationeel resultaat

De in 2023/2024 uitgevoerde midtermreview wees uit dat het operationeel resultaat de afgelopen jaren tegenviel. Ten eerste omdat het operationeel resultaat achterbleef bij het begrote resultaat, maar ook omdat het achterbleef bij de landelijke benchmark. Naar aanleiding van het tegenvallende resultaat en de midtermreview is de volgende aanbeveling gedaan:

"Vraag de directie van Tomin en de RvC op korte termijn om een doorlichting van de bedrijfsvoering en een plan om in te spelen op de arbeidsmarkt, tot op werksoortniveau."

Wij verzoeken u om op zeer korte termijn werk te maken van deze aanbeveling.

Liquiditeit Tomin

Wij zijn middels een collegebrief geïnformeerd over het feit dat er in de tweede helft van 2025 en in de daaropvolgende jaren een liquiditeitstekort dreigt. In de begroting staat dat de netto-vlottende schulden toenemen in de periode 2024 tot en met 2029 van 1 miljoen tot 11 miljoen euro. Wij staan als gemeente Hilversum de komende jaren voor forse financiële uitdagingen, zoals de fusie met de gemeente Wijdemeren. Wij willen dan ook voorkomen dat we verrast worden door nieuwe financiële vraagstukken, waarbij ons als raad gevraagd wordt om, bijvoorbeeld via een gemeentegarantie, direct te zorgen voor het oplossen van een liquiditeitstekort. Daarom roepen wij u op om een liquiditeitsprognose te maken voor de komende jaren en hierbij eerst de mogelijkheden te verkennen voor financiering uit de markt en deze financieringslasten structureel op het juiste niveau te begroten.

Totale baten en lasten in 2026

Uit de onderstaande tabel blijkt dat in 2026 een onttrekking wordt gedaan aan de bestemmingsreserve, waardoor het resultaat na bestemming nihil is.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2025	2024
Baten	€ 24.165	€ 25.476	€ 22.781
Lasten	€ -26.764	€ -26.910	€ -25.646
Garantie vanuit Tomingroep BV	€ -	€ -	€ 0
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming	€ -2.599	€ -1.433	€ 2.865
Toevoeging aan bestemmingsreserve	€ -2.401	€ -2.667	€ -2.865
Onttrekking aan bestemmingsreserve	€ 5.000	€ 4.100	€ -
Resultaat	**-**	**-**	**-**

Verder zien wij geen onregelmatigheden in de begroting van het Schap, aangezien de terugloop in de baten samenloopt met de terugloop van het aantal Wsw'ers.

Visievorming en toekomstscenario's
De uitkomsten van de midtermreview zijn besproken in de Hilversumse commissievergadering Zorg, Welzijn en Samenleving van 11 september 2024. Het college heeft ons hierbij laten weten dat het zich van stemming heeft onthouden over de uitkomsten van de midtermreview. De gemeente Hilversum kon zich in grote lijnen vinden in de analyse, conclusies en aanbevelingen, maar ondanks eerdere afspraken, ontbraken een toekomstperspectief en een duidelijke duiding van de (financiële) urgentie. De huidige liquiditeitsproblemen bevestigen nu helaas dat erop zowel korte als op lange termijn acties noodzakelijk zijn.

Voor de korte termijn willen wij nogmaals benadrukken dat het van belang is om nu op korte termijn een doorlichting te doen van de bedrijfsvoering op het niveau van werksoorten, om beter te kunnen sturen op het operationeel resultaat. Tegelijkertijd neemt de druk en urgentie toe om een toekomstvisie te ontwikkelen op arbeidsontwikkeling en de rol van een sociaal ontwikkelbedrijf. De verwachting is dat wij deze zomer een visie zullen vaststellen.

Inmiddels wordt breed gedragen dat de huidige situatie vraagt om een toekomstvisie die meerdere jaren beslaat. Het formuleren van een visie, een toekomstscenario en het uitwerken van implementatieplannen binnen grote gemeenschappelijke regelingen zoals die van Tomin vraagt tijd. We vragen het algemeen bestuur, de directie van Tomin en de RvC in de tussentijd zo goed mogelijk inhoudelijk en financieel sturing te geven aan het bedrijf Tomin. De doorlichting van de bedrijfsvoering is niet alleen noodzakelijk om op kortetermijnmaatregelen te nemen, maar ook noodzakelijk om een zogenaamd nul scenario door te rekenen, voor het geval dat gemeenten besluiten op dezelfde voet door te gaan met Tomin.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en vernemen graag uw reactie op onze zienswijze.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Dit document is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.